

OPĆINA MRKOPALJ

PRORAČUN

**VODIČ ZA GRAĐANE
2023. godina**

Mrkopalj, prosinac 2022. godine

Poštovane građanke i građani Općine Mrkopalj,

Pred Vama se nalazi Vodič za građane Općine Mrkopalj za 2023. godinu putem kojeg Vam želimo na slikovit i razumljiv način prikazati programe i projekte u koje se planiraju utrošiti proračunska sredstva Općine

U 2023 . godini cilj nam je očuvati financijsku stabilnost te pritom izvršiti planiranje investicije kao što su dovršetak izgradnje rekreacijsko poučne staze Zagmajna, ceste Poslovna zona, strelišta Vrbovska poljana i Goranska kuća, izgradnja stanova u prostoru iznad trgovine Krk , izgradnja doma za starije , hostela i projekt Bioaza.

Također i dalje planiramo ulagati u objekte komunalne infrastrukture - nastavak rekonstrukcije nerazvrstanih cesta i javne rasvjete (nogometno igralište) i nastavak izgradnje sustava javne odvodnje i uređenje javnih površina.

Planiraju se i značajna ulaganja u plansku dokumentaciju - Izrada urbanističkih planova: plana uređenja središnjeg naselja Mrkopalj, uređenja groblja, Polsovne zone i Rekreativnog centra Čelimbaša, nastavak državne geodetske izmjere Begovo Razdolje, Tuk i Sunger.

I dalje planiramo sufinancirati nabavu udžbenika za osnovnu školu, isplaćivati naknade roditeljima za novorođenu djecu i naknada obiteljima s troje i više djece, financirati boravak djece u vrtiću Pahuljice i sufinancirati boravak djece u jaslicama, sudjelovati u podmirenju troškova stanovanja i ogrijeva za socijalno ugrožene sumještane, subvencionirati prijevoz autobusom, dodjeljivati subvencije poljoprivrednicima, ulagati u vatrogastvo, civilnu zaštitu, sport, udruge i turizam.

Da bi postigli gore nevedene ciljeve javljati ćemo se na natječaje Ministarstava i Primorsko goranske županije koji su nam i dosadašnjih godina značajno pomagali.

U želji da dodatno podignemo razinu otvorenosti, transparentnosti i komunikacije sa Vama upoznat ćemo Vas s mogućnostima i obvezama financiranja iz općinskog proračuna s ciljem da i putem Vaših prijedloga usmjerimo proračunska sredstava na dobrobit i zadovoljstvo svih građana Općine Mrkopalj.

Vaš načelnik,
Josip Brozović

Za sve informacije i Vaše upite stojim Vam na raspolaganju.

[E-mail:opcina@mrkopalj.hr](mailto:opcina@mrkopalj.hr)

Telefon +385 51 833 131

Prijem stranaka: 08-15 (pon-pet)

Što je
proračun ?

Proračun Općine Mrkopalj je temeljni financijski dokument u kojem se utvrđuju programi, aktivnosti i projekti za proračunsku odnosno kalendarsku godinu.

Proračun je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici, te utvrđuju rashodi i izdaci jedinice lokalne i područne samouprave za proračunsku godinu, a sadrži i projekciju prihoda i primitaka te rashoda i izdataka za slijedeće dvije godine. Proračun se odnosi na fiskalnu godinu koja predstavlja razdoblje od 12 mjeseci (siječanj-prosinac).

Proračun mora biti uravnotežen, dakle ukupna visina planiranih prihoda i raspoloživih sredstava iz prethodnog razdoblja mora pokrivati ukupnu visinu planiranih rashoda. Tijekom proračunske godine izmjenama i dopunama proračuna se proračun uravnotežuje.

Zakonodavni akt kojim su regulirana sva pitanja vezana uz proračun je **Zakon o proračunu** („Narodne novine“ broj 144/2021).

Od čega se sastoji proračun ?

Proračun se sastoji od:

Općeg dijela proračuna - sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja
- Račun prihoda i rashoda i Račun financiranja

Posebnog dijela proračuna - plana rashoda i izdataka iskazanih po vrstama, raspoređenihi programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata;

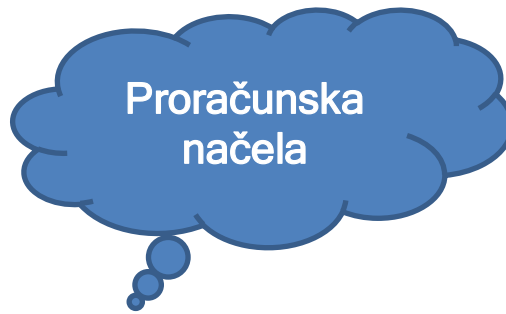
Obrazloženja proračuna - obrazloženje općeg dijela proračuna i obrazloženje posebnog dijela proračuna

Budući da stanovnici općine Mrkopalj izravno svojim sredstvima pridonose u proračun očekuje se njihovo zanimanje za način raspodjele i trošenja tih sredstava.

Važno je znati na što se troši općinski novac, stoga, iz proračuna možete saznati:

- Ukupne planirane prihode i primitke Općine
- Ukupne planirane rashode i izdatke Općine
- Što Općina financira (programe, aktivnosti i projekte)
- Koliko proračunskih sredstava troši na funkcioniranje Općine
- Koliko se proračunskih sredstava ulaže u komunalnu infrastrukturu, održavanje prostora te zaštitu okoliša
- Koliko se proračunskih sredstava ulaže u poljoprivredu, turizam, za poduzetnike
- Koliko se proračunskih sredstava troši na socijalnu skrb, vatrogastvo, zaštitu i spašavanje
- Koliko se proračunskih sredstava troši na kulturu, sport, civilno društvo, školstvo, dječji vrtić

Pri izradi proračuna moramo se pridržavati proračunskih načela:

Načelo jedinstva i točnosti proračuna

- o svi proračunski prihodi moraju biti prikazani u samom proračunu, a rashodi semoraju trošiti na način i u iznosima kako je proračunom planirano.

Načelo dobrog financijskog upravljanja

- o Proračunska sredstva moraju se koristiti ekonomično, učinkovito i djelotvorno, odnosno na najbolji mogući način.

Načelo uravnoteženosti

- o prihodi moraju biti jednaki rashodima, odnosno Općina smije trošiti samo onoliko sredstava koliko ih može prikupiti. Ukoliko se tijekom godine, zbog nepredviđenih okolnosti povećaju rashodi, ili se zbog niže stope gospodarskog rasta od planirane smanje prihodi, proračun se mora uravnotežiti. U tom se slučaju moraju smanjivati rashodi ili pronalaziti novi prihodi. Ravnoteža se najčešće postiže zaduživanjem ili prodajom imovine, a za to je tijekom godine neophodno donijeti izmjene i dopune, tj. rebalans proračuna.

Načelo jedne godine

- o prihodi i rashodi se planiraju za jednu proračunsku, odnosno kalendarsku godinu.

Načelo obračunske jedinice

- o Naša valuta je EUR, stoga se svi prihodi i primici, rashodi i izdaci iskazuju u eurima.

Načelo transparentnosti

- o proračun mora biti dostupan javnosti, pa se izglasani proračun objavljuje u Službenim novinama Primorsko goranske županije i na mrežnim stranicama Općine Mrkopalj. Potpuni polugodišnji i godišnji izvještaji o izvršenju proračuna moraju se objaviti na mrežnim stranicama Općine Mrkopalj a dio i u Službenim novinama Primorsko goranske županije.

Načelo univerzalnosti

- o svi proračunski prihodi mogu se koristiti za financiranje svih rashoda. No, postoje i zakonom i odlukama propisane iznimke, npr. prihodi od komunalne naknade mogu se koristiti samo za odvodnju atmosferskih voda, čišćenje i održavanje javnih površina, održavanje nerazvrstanih cesta, groblja i krematorija te javnu rasvjetu.

Načelo specifikacije

- o svi prihodi moraju biti raspoređeni po ekonomskoj klasifikaciji i iskazani prema izvorima, a rashodi prema proračunskim klasifikacijama, te moraju biti uravnoteženi s приходima.

Gdje se objavljuje
proračun Općine
Mrkopalj ?

Proračun Općine Mrkopalj objavljuje se na službenim internetskim stranicama Općine www.mrkopalj.hr te u Službenim novinama Primorsko goranske županije : <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=popis&sifra=51315&godina=2023>

Odakle dolazi
novac u
općinski
proračun -
prihodi
proračuna?

PRIHODI POSLOVANJA

- Porez i prirez na dohodak, porez na imovinu te porez na robe i usluge
- Pomoći iz proračuna i od ostalih subjekata unutar općeg proračuna
- Prihodi od financijske i nefinancijske imovine
- Komunalni doprinosi i naknade
- Doprinos za šume
- Upravne pristojbe i ostali prihodi

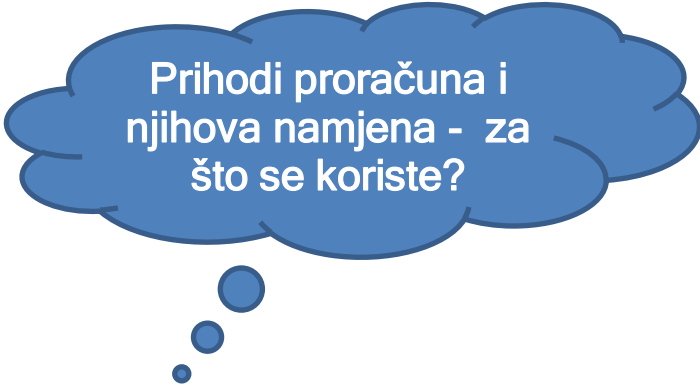
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE

- Prodaja dugotrajne pokretne i nepokretne imovine

PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA

RASPOLOŽIVA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA

- Preneseni višak ili manjak

Prihodi proračuna i
njihova namjena - za
što se koriste?

Komunalna naknada

- Komunalnu naknada je novčano javno davanje koje se plaća za održavanje komunalne infrastrukture.
- Prikupljenim se sredstvima financira održavanje i građenje komunalne infrastrukture, a temeljem odluke Općinskog vijeća može se koristiti i za financiranje građenja i održavanja objekata predškolskog, školskog, zdravstvenog i socijalnog sadržaja, javnih građevina sportske i kulturne namjene te poboljšanje energetske učinkovitosti zgrada u vlasništvu. Visinu naknade određuje sama Općina, a ovisi o lokaciji, vrsti i veličini nekretnine.

Komunalni doprinos

Komunalni doprinos je javno davanje koje se plaća za korištenje komunalne infrastrukture na području Općine i položajne pogodnosti građevinskog zemljišta u naselju prilikom građenja ili ozakonjenja gradnje.

Sredstva se koriste za građenje i održavanje komunalne infrastrukture. Plaćaju ih vlasnici građevne čestice, odnosno investitori ako je na njih prenesena obveza plaćanja, a Općina određuje visinu, ovisno o lokaciji i veličini.

Vodni doprinos - plaća se na gradnju građevina, a općina ga koristi za izgradnju komunalnih građevina

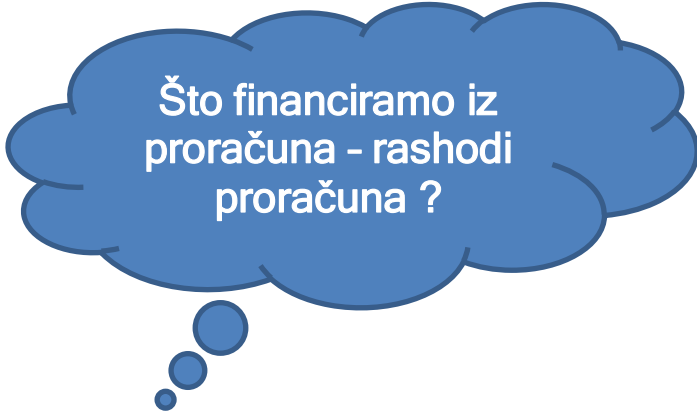
Šumski doprinos - plaćaju ga pravne i fizičke osobe, osim malih šumoposjednika, koje obavljaju prodaju proizvoda iskorištavanja šuma (drvni sortiment) u visini od 5 % u odnosu na prodajnu cijenu proizvoda na panju

Njime općina financira izgradnju i održavanje komunalne infrastrukture

Porezi, prihodi od zakupa te ostali prihodi - za sve vrste rashoda: vatrogastvo, školstvo, predškolski odgoj, sport, kulturu, turizam, socijalnu skrb, civilno društvo

Prihodi od prodaje imovine - za kapitalne rashode

Primici od zaduživanja - kreditna zaduženja Općine Mrkopalj - za kapitalne investicije uz prethodnu suglasnost Općinskog Vijeća Općine Mrkopalj i Ministarstva financija

Što financiramo iz
proračuna - rashodi
proračuna ?

RASHODI POSLOVANJA

- Rashodi za zaposlene u općinskoj upravi
- Materijalni rashodi
- Financijski rashodi
- Subvencije
 - Subvencije poljoprivrednicima, trgovačkim društvima, komunalnom društvu
- Pomoći dane unutar opće države
 - Pomoći dječjem vrtiću
- Naknade građanima i kućanstvima
 - Socijalni program

RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE

- Rashodi za nabavu i dodatna ulaganja na dugotrajnoj imovini
- Izgradnja objekata komunalne infrastrukture, cesta, javne rasvjete, groblja, kupnja zemljišta...

IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA

- Otplate glavnica kredita

Rashodi proračuna
njihova namjena-
zašto se koriste...

RASHODI ODREĐENI ZAKONIMA REPUBLIKE HRVATSKE

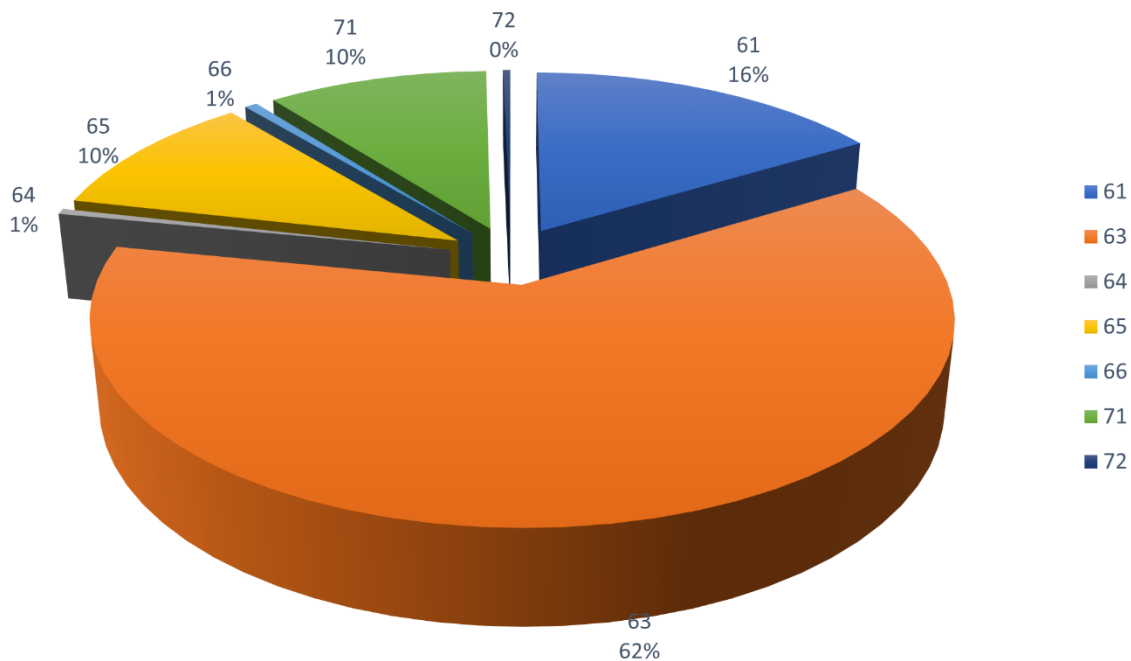
- Predškolski odgoj
 - o Dječji vrtić
- Socijalna skrb
 - o troškovi stanovanja i ogrjeva za socijalno ugroženo stanovništvo
- Javne potrebe u sportu i kulturi
 - o Sportske udruge , udruge u kulturi i ostale udruge
- Proprotupožarna i civilna zaštita
 - o Vatrogasci, HGSS
- Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture
- Zaštita okoliša
- Prostorno planiranje
- Rashodi za plaće i materijalni rashodi

RASHODI VEZANI ZA DODATNE STANDARDE JAVNIH POTREBA

- Briga o najosjetljivijim članovima društva
- Naknade roditeljima za novorođenčad, sufinansiranje nabave radnih bilježnica, sufinansiranje jaslica

Kako smo planirali
proračun za 2023. godinu-
prihodi proračuna ?

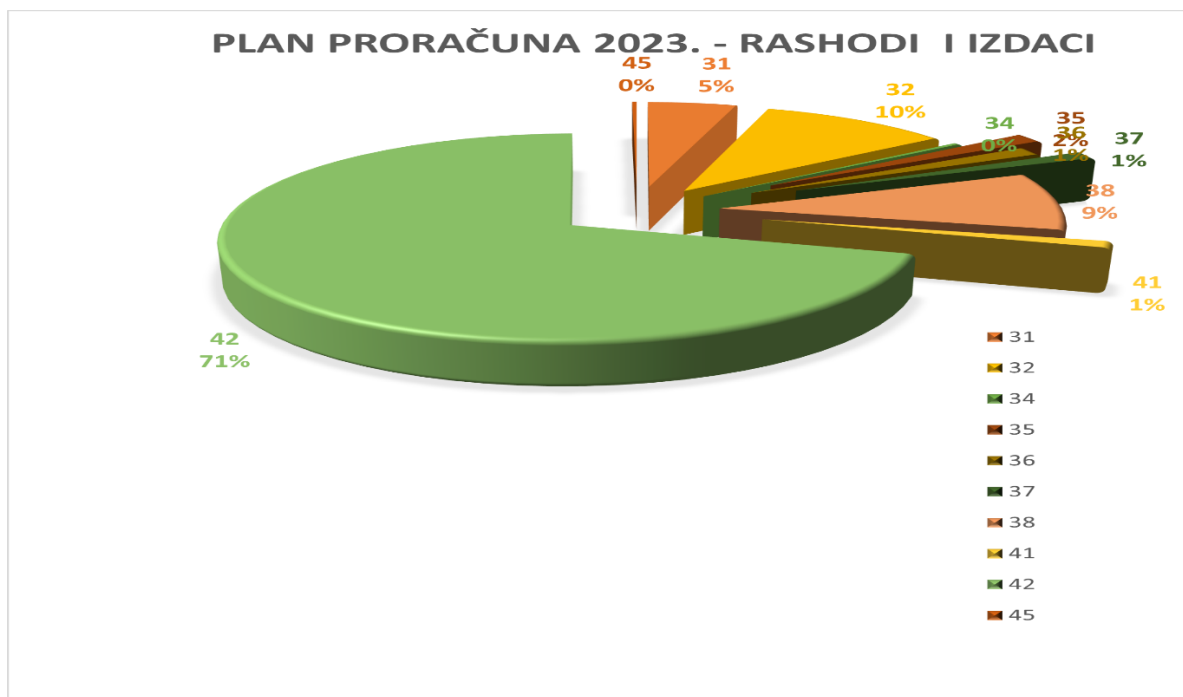
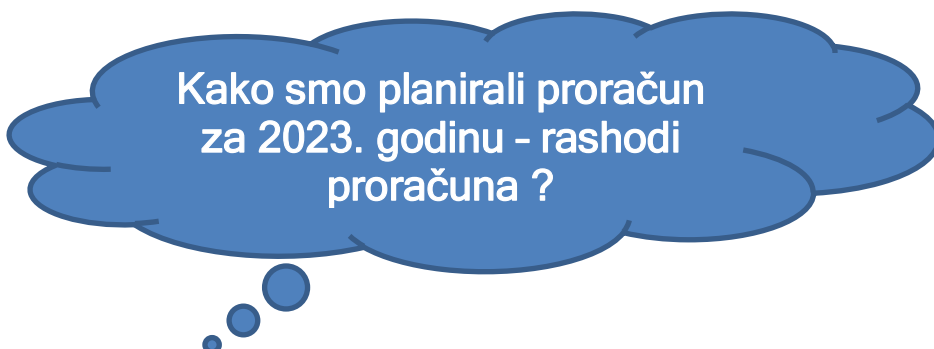
Plan proračuna 2023. - prihodi i primici

Vrsta prihoda i primitaka	Plan proračuna 2023.
61 Prihodi od poreza	470.000,00
63 Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar općeg proračuna	1.775.400,00
64 Prihodi od imovine	13.200,00
65 Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	299.200,00
66 Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga	16.700,00
71 Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	290.500,00
72 Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	9.500,00
Ukupno prihodi i primici :	2.874.000,00

Grafikon prikazuje postotak pojedinih vrsta prihoda u ukupnom Proračunu Općine Mrkopalj :

- 62 % se odnosi na pomoći od subjekata unutar općeg proračuna - tekuće i kapitalne pomoći iz županijskog i državnog proračuna, fondova EU i pomoći od ostalih subjekata unutar općeg proračuna
- 16 % se odnosi na prihode od poreza
- 10% se odnosi na prihode po posebnim propisima - šumski doprinos, komunalni doprinos, komunalna naknada
- 10% čini prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine - zemljišta
- 1% su prihodi od imovine - koncesije, naknada za korištenje javnih općinskih površina
- 1% su prihodi od prodaje proizvoda i roba te pružanja usluga - najam poslovnih prostora, stanova i garaža u vlasništvu općine
- Manji udio odnosi se još na prihode od prodaje proizvedene dugotrajne imovine - grobnice na groblju Mrkopalj

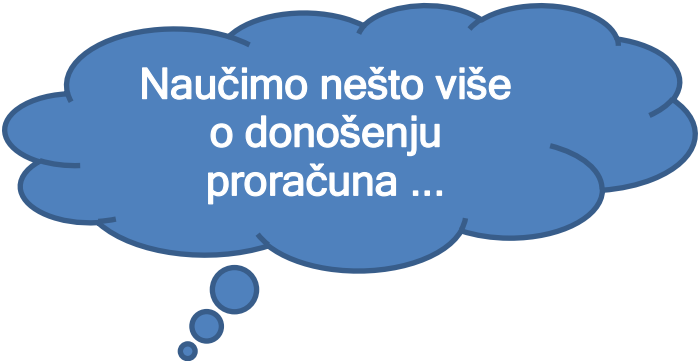

Vrsta rashoda i izdataka	Plan proračuna
31 Rashodi za zaposlene	138.500,00
32 Materijalni rashodi	300.600,00
34 Financijski rashodi	8.400,00
35 Subvencije	43.000,00
36 Pomoći dane unutar opće države	38.500,00
37 Naknade građanima i kućanstvima	34.500,00
38 Ostali rashodi	270.000,00
41 Rashodi za nabavu neproizvedene imovine	30.000,00
42 Rashodi za nabavu proizvedene imovine	2.067.000,00
45 Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	6.600,00
Ukupno rashodi i izdaci:	2.937.100,00

Grafikon prikazuje postotak pojedinih vrsta rashoda u ukupnom Proračunu Općine Mrkopalj .

Od ukupno planiranih rashoda najviše planiramo utrošiti na:

- 42% rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine -
- dovršetak izgradnje rekreacijsko poučne staze Zagmajna, ceste Poslovna zona, strelišta Vrbovska poljana i Goranska kuća, izgradnja stanova u prostoru iznad trgovine Krk, izgradnja doma za starije, hostela i projekt Bioaza,
- ulaganja u objekte komunalne infrastrukture - nastavak rekonstrukcije nerazvrstanih cesta i javne rasvjete (nogometno igralište) i nastavak izgradnje sustava javne odvodnje i uređenje javnih površina
- 10% izdvojiti ćemo za materijalne rashode i energiju, te rashodi za pružene usluge
- 9% ide na ostale rashode - - kapitalne pomoći Komunalcu d.o.o. Delnice i dotacije sportskim, kulturnim i drugim udrugama, te građanima i kućanstvima
- 5 % čine rashodi za zaposlene

Naučimo nešto više
o donošenju
proračuna ...

Proračunski proces podložan je nizu pravila koja obuhvaćaju pripremu, predlaganje prihvaćanje, izvršavanje i kontrolu proračuna

Tijekom proračunskog procesa, u njegovim raznim fazama, odlučuje se o načinu prikupljanja i trošenja gradskog novca. No, prije svega, upoznajmo osnovne sudionike i njihove uloge u procesu planiranja.

U različitim fazama izrade općinskog proračuna sudjeluju brojni sudionici, a najvažniji među njima su: Općinsko vijeće, Načelnik, Jedinostveni upravni odjel , korisnici proračuna

Općinsko vijeće

Općinsko vijeće je predstavničko tijelo građana čiji se način rada uređuje Poslovníkom, a u procesu donošenja odluka rukovode se nizom zakona. Pri donošenju proračuna, ali i njegovih izmjena i dopuna moraju poštivati Zakon o proračunu.

Općinsko vijeće ima brojne važne ovlasti, a između ostaloga: donosi proračun, te polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna; odlučuje o dugoročnom zaduživanju Općine, tj. o uzimanju kredita, zajmova i izdavanju vrijednosnih papira; odlučuje o suglasnosti za dugoročno zaduživanje i o jamstvima pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu Općine i ustanova čiji je Općina osnivač.

Općinsko vijeće raspravlja o prijedlogu proračuna i donosi ga nakon što odobri prihode i rashode predložene od strane načelnika. Sjednice Vijeća su javne, no javnost se može isključiti samo iznimno, u slučajevima predviđenim posebnim zakonom i općim aktom.

Općinski Načelnik

Načelnik je izvršno tijelo te predstavlja i zastupa Općinu . Odgovoran je za predlaganje i provođenje politike Općine, te za zakonito, svrhovito, učinkovito i ekonomično raspolaganje proračunskim sredstvima. Jedini je ovlašten predlagatelj proračuna Općinskom vijeću.

Financijska služba

U okviru Jedinственоg upravnog odjela postoji Financijska služba koja planira, izvršava i prati izvršavanje proračuna, brine o njegovoj likvidnosti, izrađuje financijske izvještaje (npr. polugodišnje i godišnje izvještaje o izvršavanju proračuna), prati naplatu proračunskih prihoda i primitaka, obavlja poslove vezane uz zaduživanje i jamstva itd.

Građani

Način prikupljanja i trošenja proračunskog novca ne tiče se samo predstavnika građana u Općinskom vijeću, već se građani sami mogu i moraju aktivno uključiti u proračunski proces.

U fazi pripreme se mogu uključiti u raspravu i davati prijedloge, a nakon što je proračun usvojen, pratiti kako se izvršava. Budući da utjecaj pojedinih sudionika u proračunskom procesu ovisi o njihovoj informiranosti i organiziranosti, neophodno ga je upoznati, jer se samo tako može utjecati na što bolje i kvalitetnije upravljanje proračunskim novcem. Uostalom, radi se o novcu samih građana.

Proračunski proces

Svatko tko želi utjecati na raspodjelu proračunskih sredstava morao bi razumjeti postupak pripreme, donošenja, izvršavanja i kontrole proračuna.

Iako se proračun donosi za jednu godinu, proračunski ciklus od tri faze - priprema, donošenje i izvještavanje traje oko dvije godine i propisan je na slijedeći način:

Rok	Nositelj aktivnosti	Aktivnosti
kraj veljače	Ministarstvo financija u suradnji s ministarstvom nadležnim za strukturne reforme i koordinaciju fondova Europske unije	Izrađuje uputu za izradu strateških planova i dostavlja je ministarstvima i drugim državnim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije
kraj ožujka	Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije	Izrađuju strateške planove za trogodišnje razdoblje i dostavljaju ih Ministarstvu financija i ministarstvu nadležnom za strukturne reforme i koordinaciju fondova Europske unije
kraj travnja	Ministarstvo financija i ministarstvo nadležno za strukturne reforme i koordinaciju fondova Europske unije u suradnji s ministarstvima nadležnim za pojedinačne strukturne reforme	Na temelju strateških planova ministarstvo nadležno za strukturne reforme i koordinaciju fondova Europske unije u suradnji s ministarstvima nadležnim za pojedinačne strukturne reforme izrađuje nacionalni program reformi, a Ministarstvo financija program konvergencije
kraj srpnja	Ministarstvo financija i Vlada RH	Na temelju strateških planova, nacionalnog programa reformi i programa konvergencije te posebnih preporuka Vijeća Europske unije za Republiku Hrvatsku, Ministarstvo financija izrađuje nacrt smjernica ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje koje Vlada usvaja zaključkom
15. kolovoza	Ministarstvo financija	Ministarstvo financija dostavlja ministarstvima i drugim državnim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije i izvanproračunskim korisnicima upute za izradu prijedloga državnog proračuna

kraj rujna	Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije	Dostavljaju usklađene prijedloge financijskih planova Ministarstvu financija
15. listopada	Ministarstvo financija Općina Mrkopalj	Ministarstvo financija izrađuje nacrt proračuna za proračunsku godinu i projekciju za sljedeće dvije godine te ih dostavlja Vladi RH rok za izradu nacrta proračuna za proračunsku godinu i projekciju za sljedeće dvije godine dostavlja se Načelniku
15. studenog	Vlada RH Načelnik	Vlada utvrđuje prijedlog proračuna i projekcija te ih dostavlja Saboru na donošenje utvrđuje prijedlog proračuna i projekcija te ih dostavlja Općinskom vijeću na donošenje
kraj godine	Hrvatski sabor Općinsko vijeće Općine Mrkopalj	Donosi proračun za sljedeću proračunsku godinu Donosi proračun za sljedeću proračunsku godinu i projekcije za naredne dvije godine

Izvor: www.mfin.hr - crni dio teksta

, Općina Mrkopalj- crveni dio teksta

Proračun je vrlo složen i mnogima nezanimljiv, no moguće je na njega utjecati.

Građani se mogu aktivirati u jednoj ili u svim fazama proračunskog procesa:

u fazi pripreme i donošenja proračuna građani mogu kontrolirati odvijaju li se sve faze i koraci u propisanim rokovima, inzistirati na pravovremenoj objavi informacija, sudjelovati u javnim raspravama, postavljati pitanja o programima koji će se iz proračuna financirati putem e-savjetovanja. Tako će bolje razumjeti rad i ciljeve općinskih vlasti, a možda i utjecati na kvalitetu općinskih javnih usluga; u fazama izvršavanja i financijskog izvještavanja o proračunu mogu nadzirati i interesirati se za rezultate;

- trebaju komentirati, postavljati pitanja, zahtijevati objavljivanje točnih, pouzdanih, pravovremenih, bitnih i razumljivih informacija, uspoređivati rezultate Općine Lokve s drugim općinama. Tako će bolje razumjeti situaciju u cijeloj državi i možda pomoći idejama o nekim boljim rješenjima,

Da zaključimo : puno je načina kako se građani mogu uključiti u proračunski proces i život svoje Općine stoga, mi smo tu za Vas, budite slobodni obratiti nam se s Vašim prijedlozima.

Vaša Općina Mrkopalj

Stari kraj 3, Mrkopalj 51315

Telefon: +385 51 833 -131

Fax. +385 51 833 -101

E-mail: .

opcina@mrkopalj.hr

WEB: www.mrkopalj.hr

FB: www.facebook.com/opcinamrkopalj/